

Osnovna šola Gustava Šliha Laporje
Laporje 31 · 2318 Laporje
Telefon: 02 829 58 50 · Faks: 02 829 58 53
www.os-laporje.si · group1.osmbgs@guest.arnes.si

KAKO SE UČITI V ČASU EPIDEMIJE?

psihologija in pedagogika

raziskovalna naloga

Avtorica: Klara Loboda, 8. a

Mentorica: Špela Kvas

Laporje, marec 2021

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici Špeli Kvas za podporo in pomoč pri snovanju raziskovalne naloge, gospe Albini Avsec za lektoriranje naloge in gospe Ines Jarh za prevod povzetka. Prav tako se zahvaljujem učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje za odziv na spletno anketo. Hvala tudi mojim staršem za vso podporo pri raziskovalnem delu.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	1
2 TEORETIČNI DEL	2
2.1 Stili učenja.....	2
2.1.1 Slušno učenje	2
2.1.2 Vidno učenje	2
2.1.3 Gibalno učenje	3
2.2 Metode in tehnike učenja.....	3
2.2.1 Miselni vzorci	3
2.2.2 Bralne strategije.....	4
2.2.3 Mnemotehnike.....	4
2.2.4 Izpiski učne snovi.....	5
2.3 Dejavniki učenja	5
2.3.1 Notranji dejavniki učenja	5
2.3.2 Zunanji dejavniki učenja.....	6
2.4 Načini izobraževanja	6
2.4.1 Izobraževanje v šolah.....	6
2.4.2 Izobraževanje na domu.....	7
2.4.3 Izobraževanje na daljavo.....	7
3 EMPIRIČNI DEL	8
3.1 Raziskovalne hipoteze.....	8
3.2 Raziskovalne metode	8
3.3 Raziskovalni vzorec	8
3.4 Rezultati in razprava	9
3.4.1 Preverjanje hipoteze 1: Največ učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje najpogosteje uporablja vidni stil učenja med šolanjem na daljavo	9
3.4.2 Preverjanje hipoteze 2: Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje najbolj ustrezajo miselni vzorci in izpiski učne snovi.....	9
3.4.3 Preverjanje hipoteze 3: Večina učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje motijo/omejujejo notranji dejavniki, kot sta žeja in lakota, ter zunanji dejavniki, kot so hrup in motnje ostalih družinskih članov.....	10
3.4.4 Preverjanje hipoteze 4: Učenci OŠ Gustava Šiliha Laporje so med šolanjem na daljavo občasno potrebovali pomoč, ki so jo največkrat poiskali pri starših, za pomoč pri težjih nalogah pa so se najpogosteje obrnili na sošolce.....	11
3.4.5 Preverjanje hipoteze 5: Večina učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje se je med šolanjem zjutraj pripravila na video pouk in obveznosti opravila v dopoldanskem času po urniku	13

3.4.6 Preverjanje hipoteze 6: Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje je bolj blizu šolanje v šoli kot na daljavo	14
4 ZAKLJUČEK.....	15
5 VIRI IN LITERATURA.....	17
6 PRILOGE.....	18
6.1 Anketni vprašalnik.....	18
6.2 Priročnik za učenje	21

KAZALO SLIK

Slika 1: Stili učenja med šolanjem na daljavo	9
Slika 2: Metode in tehnike učenja, ki so jih uporabljali učenci med šolanjem na daljavo.....	9
Slika 3: Motnje notranjih dejavnikov v času izobraževanja na daljavo.....	10
Slika 4: Motnje zunanjih dejavnikov v času izobraževanja na daljavo.....	11
Slika 5: Potreba učencev po pomoči med izobraževanjem na daljavo	11
Slika 6: Načini pomoči med izobraževanjem na daljavo	12
Slika 7: Načini pomoči pri reševanju težjih nalog.....	12
Slika 8: Jutranje navade med izobraževanjem na daljavo	13
Slika 9: Opravljanje nalog med izobraževanjem na daljavo.....	13
Slika 10: Priljubljenost izobraževanja na daljavo	14
Slika 11: Mnenja učencev o izobraževanju na daljavo in izobraževanju v šoli	14

POVZETEK

Namen moje raziskovalne naloge je bil, da raziščem, kako se učenci od petega do devetega razreda OŠ Gustava Šiliha Laporje spopadajo z učenjem med šolanjem na daljavo v času epidemije. Pregledala sem literaturo in podrobneje opisala stile učenja, metode in tehnike učenja, dejavnike, ki vplivajo na samo učenje, in oblike izobraževanja. Pri tvorjenju anketnega vprašalnika sem se opirala na zapise iz literature in primerjala, kako poteka učenje, ko se učenci udeležujejo klasičnega pouka v šoli, in kako poteka učenje, ko pouk poteka na daljavo.

Raziskovanja sem se sprva lotila z zbiranjem teoretičnih osnov iz literature, kasneje pa sem raziskavo nadgradila z metodo raziskovalnega intervjuja in izvedla spletno anketo, h kateri sem povabila vse učence in učenke od petega do devetega razreda OŠ Gustava Šiliha Laporje ter jim zastavila 16 vprašanj o njihovih učnih navadah med izobraževanjem na daljavo.

Iz analize grafov sem ugotovila, da je izobraževanje v šolah še vedno najbolj priljubljen način izobraževanja, čeprav se je letošnje in prejšnje šolsko leto izvajalo tudi šolanje na daljavo, ki spada med novejša načina izobraževanja. Velik del učencev, ki so rešili anketo, je imel med izobraževanjem na daljavo težave pri učenju in razumevanju snovi. Vsak učenec je našel svoj stil učenja, ki mu ustreza in tehniko, s katero se lažje uči, ampak so kljub temu morali pogosto prositi za pomoč starše, sošolce, učitelje ali prijatelje. Učence velikokrat pri učenju zmotijo družinski člani, hrup v hiši, niso dovolj naspani, so žejni ali lačni. Ugotovila sem, da je večina učencev slušni učni tip, kar je še bolj pripomoglo k težavam pri razumevanju snovi, kajti pri izobraževanju na daljavo so učenci večinoma delali v spletnih učilnicah, kjer so imeli zapisane naloge, ki jih je bilo potrebno opraviti, same ustne razlage pa je bilo manj kot v šoli. Sama raziskava je pokazala, da si kar velik del učencev razdeli učenje na dopoldanski in popoldanski čas ali delajo samo popoldan. Med šolanjem na daljavo se učenci tudi kasneje zbudajo, zato jih čez dan med učenjem motijo utrujenost, žeja, lakota in pomanjkanje motivacije za učenje.

V okviru raziskave sem kljub zavrtnitvi določenih hipotez dosegla cilj, ki sem si ga zastavila. Spoznala sem razlike med učenjem v šoli in učenjem na daljavo. Verjamem, da bi bili podatki natančnejši, če bi anketo rešili vsi učenci in bi jo razširila še na druge šole, saj bi pridobila večje število rešenih anket in bi tako bila raziskava bolj relevantna. Menim, da bi nalogo lahko še nadgradila. Med drugim bi se lahko osredotočila na razlike med spoloma in razlike med posameznimi razredi.

Mislím, da je pomembno, da vemo, kakšen način učenja nam najbolj ustreza in kateri pogoji so potrebni, da pri samem učenju nimamo težav. Pogosto se ne zavedamo, da na učenje lahko vpliva veliko dejavnikov, ki so pri učenju doma veliko bolj izraziti, saj na njih nismo pripravljeni. Pri učenju doma nismo navajeni na rutino, ki nam jo ponuja šola, zato si jo moramo znati ustvariti sami.

Ključne besede: učenje, stili učenja, metode in tehnike učenja, dejavniki učenja, načini izobraževanja, izobraževanje na daljavo, izobraževanje v šoli

ABSTRACT

The purpose of my research project was to investigate how students from the fifth to the ninth grade of the Primary School Gustav Šilih Laporje cope with distance learning during an epidemic. I reviewed the literature and described learning styles, learning methods and techniques, factors influencing learning itself, and forms of education in more detail. In creating the survey questionnaire, I relied on records from the literature and compared how learning takes place when students attend classical classes at school, and how learning takes place when distance learning takes place.

I started the research by collecting theoretical bases from the literature, but later I upgraded the research with the method of research interview and conducted an online survey, to which I invited all students from fifth to ninth grade of Primary School Gustav Šilih Laporje and asked them 16 questions about their learning habits during distance learning.

From the analysis of the graphs, I found out that education in schools is still the most popular way of education, although this year and the previous school year, distance education was also carried out, which is one of the newer ways of education. A large proportion of the students who completed the survey had difficulty learning and understanding the material during distance learning. Each student found their own learning style that suited them and a technique that made learning easier, but they still often had to ask for help from parents, classmates, teachers, or friends. Students are often disturbed in learning by family members, noise in the house, not getting enough sleep, are thirsty or hungry. I found out that most students were of the auditory learning type, which further contributed to difficulties in understanding the material, because in distance education, students mostly worked in online classrooms, where they had written assignments that needed to be done, there was less of oral explanation than in school. The research itself showed that a large part of students divide their learning into morning and afternoon time or work only in the afternoon. During distance learning, students also wake up later, so during the day they are disturbed by fatigue, thirst, hunger and lack of motivation to learn.

As part of the research, despite the rejection of certain hypotheses, I achieved the goal I had set for myself. I learned the differences between learning at school and distance learning. I believe that the data would be more accurate if all students did the survey and extended it to other schools, as it would obtain a larger number of solved surveys and thus the research would be more relevant. I think I could upgrade the task even further. Among other things, it could focus on gender differences and differences between individual classes.

I think it is important to know what way of learning suits us best and what conditions are necessary so that we do not have problems with learning itself. We are often unaware that learning can be influenced by many factors that are much more distinct when learning at home because we are not prepared for them. When learning at home, we are not used to the routine that school offers us, so we need to know how to create it ourselves.

Key words: learning, learning styles, learning methods and techniques, learning factors, ways of education, distance learning, school education

1 UVOD

Za raziskovalno nalogo Kako se učiti v času epidemije? sem se odločila, ker sem želela raziskati učne navade učencev med epidemijo in jim svetovati, kako se med šolanjem na daljavo lažje učiti. Ker se tema dotika izobraževanja na daljavo ter sprotnega učenja in ker smo se znašli v času epidemije covid-19, sem začela raziskovati, kako se učenci spopadajo z učenjem v tem času. Tudi sama sem se med epidemijo spopadala s pomanjkanjem motivacije za učenje, velikokrat snovi nisem razumela ali sem si jo težje razložila, kar mi je dalo dodatno motivacijo in idejo za raziskavo.

Učenci svoje izobraževanje začnejo v osnovni šoli in ga nato nadaljujejo s srednješolskim izobraževanjem, zato je pomembno, da vedo, kakšen način učenja jim najbolj ustreza, saj se bodo učili še kar nekaj let. Z epidemijo se je način izobraževanja spremenil, prav tako se je spremenil način samostojnega učenja, saj so ga učenci prej velik del opravili tudi v šoli. Že sama razlaga pri pouku poteka na drugačen način, zato je pomembno, da se znamo prilagoditi in najdemo stil in način učenja, ki pripomore k hitrejšemu razumevanju in zapornitvi informacij.

Ker je tema zelo široka, sem se najprej lotila teoretičnega dela, kjer sem natančneje razčlenila stile učenja, metode in tehnike učenja, dejavnike učenja in načine izobraževanja. Pri empiričnem delu sem se odločila, da s pomočjo spletne ankete 1-ka podrobneje raziščem navade učenja učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje med epidemijo covid-19, ko učenje in poučevanje poteka od doma.

Namen moje raziskave je, da raziščem načine učenja in se osredotočim na učenje na daljavo. V nadaljevanju sem želela ugotoviti, kaj menijo učenci in učenke OŠ Gustava Šiliha Laporje o učenju na daljavo in kako se spopadajo z drugačnim načinom učenja v času epidemije. Eden izmed namenov moje raziskovalne naloge je bil raziskovati učenje na daljavo na podlagi zapisane literature. Postavila sem si naslednje hipoteze:

- Največ učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje najpogosteje uporablja vidni stil učenja med šolanjem na daljavo.
- Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje najbolj ustrezajo miselni vzorci in izpiski učne snovi.
- Večino učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje motijo/omejujejo notranji dejavniki, kot sta žeja in lakota, ter zunanji dejavniki, kot so hrup in motnje ostalih družinskih članov.
- Učenci OŠ Gustava Šiliha Laporje so med šolanjem na daljavo občasno potrebovali pomoč, ki so jo najpogosteje poiskali pri starših, za pomoč pri težjih nalogah pa so se najpogosteje obrnili na sošolce.
- Večina učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje se je med šolanjem zjutraj pripravila na video pouk in obveznosti opravila v dopoldanskem času po urniku.
- Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje je bolj blizu šolanje v šoli kot na daljavo.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Stili učenja

Vsak posameznik ima svoj učni stil, ki je kombinacija zaznavanja, oblikovanja in vrednotenja informacij ter izkušenj. Med sabo smo si različni, zato je to vidno tudi v stilih učenja. Nekateri se najlažje učijo, če berejo knjige, drugi s poslušanjem razlage, nekateri iz slikovne predstavitve ali iz praktične aktivnosti. Nekateri se najraje učijo sami, spet drugi v skupini. Nekaterim je dovolj, da preučijo posamezne primere in si potem na podlagi ugotovitev sestavijo celoto. Nekateri morajo najprej spoznati celoto, v katero vnašajo določene dele. Eni razmišljajo logično korak za korakom, drugi rešujejo probleme s hitrimi in intuitivnimi odločitvami za iskanje rešitev. Mlajši se reševanja nalog lotevajo bolj po sistemu iskanja ustreznih rešitev (prav – narobe) in intuitivno. Da bi se lahko učili hitreje, bolj lahkotno in učinkovito, moramo spoznati sebe ter svoja učna nagnjenja. Razvijati je potrebno osebni stil učenja, ki bo kar najbolj ustrezal našim individualnim posebnostim in hkrati vključeval aktivne metode, ki podpirajo naraven način učenja (OŠ Velika Polana, b. d.).

2.1.1 Slušno učenje

Slušni tipi si lažje zapomnijo informacije, ki jih slišijo. Lažje si zapomnijo snov, če slišijo razlago ali če se o vsebini s kom pogovarjajo. Lažje se učijo tako, da pripovedujejo snov sami sebi. Berejo na glas, pri tihem branju pa zraven premikajo ustnice. Radi imajo, če jim bere nekdo drug, saj so zvesti poslušalci pravljic in zgodb. Hitro jih zmoti hrup. Radi poslušajo glasbo, vendar ne med učenjem, da se tako težje osredotočijo na snov (Klug, 2018).

Lastnosti učencev, ki so avditivni tipi, so:

- radi imajo predavanja, razprave in razgovore, kjer si veliko zapomnijo,
- radi glasno berejo,
- govorijo sami s seboj,
- pri učenju jih moti hrup,
- govorijo ritmično,
- radi imajo glasbo,
- dobro posnemajo govorni ton, barvo in melodijo,
- vse si zapomnijo po vrsti, po korakih,
- bolje govorijo kot pišejo (Marentič Požarnik, 2003).

2.1.2 Vidno učenje

Vidni tipi si informacije lažje zapomnijo, če jih vidijo. Pri tem si pomagajo s slikami, grafičnimi prikazi, skicami, video posnetki, barvnimi gradivi, zemljevidi... Ko se učijo, velikokrat barvajo besedilo, označujejo, kaj narišejo ali dodajo simbole. Lažje se učijo z miselnimi vzorci. Običajno težko sledijo, če morajo samo poslušati, zato težje poslušajo branje drugih, lažje pa sledijo, če je branje podkrepljeno s slikami (Klug, 2018).

Vizualni tipi učencev imajo naslednje značilnosti:

- so organizirani, sistematični,
- imajo jasne predstave, vidijo bistvo problema,
- so mirni in premišljeni,
- zapomnijo si slikovno gradivo in podobe,
- ne moti jih hrup,
- težje si zapomnijo ustna navodila,
- raje berejo, kot poslušajo druge,
- stvari si organizirajo po barvah,
- želijo pregled, vizijo, kar si naredijo s pomočjo skic in miselnih vzorcev (Marentič Požarnik, 2003).

2.1.3 Gibalno učenje

Za gibalne tipe učencev je značilno, da predmete tipajo ali z njimi kaj počnejo. Med učenjem so težko pri miru, se zibajo ali hodijo po prostoru. Potrebujejo veliko odmorov, zanje se morajo dejavnosti hitro spreminjati, da jim ne postane dolgčas. Težko poslušajo pravljice, podoživijo jih tako, da se zraven premikajo ali gestikulirajo (Klug, 2018).

Lastnosti takšnih učencev so:

- radi se dotikajo stvari in se jim približajo,
- veliko se gibljejo in gestikulirajo,
- učijo se ravnanja s predmeti,
- več stvari si zapomnijo, medtem ko hodijo,
- ob branju si kažejo s prstom,
- bolje si zapomnijo celostno izkušnjo kot podrobnosti,
- govorijo počasi,
- radi berejo akcijske knjige,
- pomembnejši jim je dober občutek kot videz (Marentič Požarnik, 2003).

2.2 Metode in tehnike učenja

Metode in tehnike učenja delimo na spoznavne, ko si snov zapomnimo, strukturiramo, in na materialne, ko izdelamo zapiske, pripomočke za pomnjenje in učenje. Učne strategije se med seboj razlikujejo, odvisne so od tega kakšen način učenja uporablja učenec, kakšna je njegova starost ter na katerem področju leži tematika. Opredelili naj bi jih predvsem znotraj specialnih didaktik. Uporabna je razporeditev na primarne in sekundarne strategije. Primarne neposredno vplivajo na predelavo informacij, razumevanje med učenjem in pomnjenje. Gre za obvladovanje mnemotehničnih pripomočkov, pisanje povzetkov in miselnih vzorcev. Podporne ali sekundarne pa ciljajo na predelavo informacij in vplivajo na pozornost in motivacijo. Mednje spada načrtovanje časa, ureditev prostora in pisalne mize, glasba v prostoru, udobnost sedeža, primerno razpoloženje, učenje v različnih položajih (sede, leže...). Podporne strategije so tesno povezane z motivacijo in z obvladovanjem čustev (Marentič Požarnik, 2003).

Učenje lahko izpopolnimo s pomočjo razmisleka o sebi in poglobitvijo vase, svoje okolje, učne strategije, cilje in rezultate učenja. Svojemu učenju moramo tudi slediti, zato bi vsak, ki se uči moral razviti svoje strategije učenja. Strategij poznamo več vrst. Med motivacijsko-čustvene sodijo strategije za umirjanje, zbranost, pozornost, zbujanje interesa in ozaveščanje počutja. Kognitivne strategije vključujejo poznavanje ciljev učenja, obvladovanje metod in tehnik učenja (hitro branje), načrtovanje časa, pisanje izpiskov (miselni vzorec, pojmovna mapa) ter tehnike pomnjenja. Meta kognitivne strategije pa se nanašajo na premislek o učenju, ki ga lahko opravi učenec sam ali v paru s sošolcem ali učiteljem (povratna informacija). Ena izmed najpomembnejših človekovih lastnosti je pomnjenje. Spomin nam lahko omogoča shranjevanje informacij, dogodkov, besed ter njihov ponoven priklic v zavest, ki jih kasneje potrebujemo. Zaradi odličnega sistema naših možganov si lahko zapomnimo veliko količino podatkov in različne vsebine, a jih pomnimo ter jih na različne načine obnovimo (enak dogodek, spomin ob besedi...). Uspešnost tega je odvisna od naše sposobnosti pomnjenja (Klepec, 2016).

2.2.1 Miselni vzorci

Miselni vzorci so najbolj uporabni vidnim tipom učencev, poleg tega pomagajo tudi učencem s težavami. Učinkovitost zapisovanja po miselnemu vzorcu temelji na zakonitostih možganskega delovanja, obsežno gradivo strnemo v bistvo, odnose predstavimo v vizualni obliki, ki nam pomaga, da jih ponovno prikličemo. Miselne vzorce bi bilo pametno uporabljati tudi v srednjih in višjih šolah. Težavo predstavljata pretiravanje in poenostavljenje v takšni uporabi. Največkrat je tak primer, kadar učitelj pripravi svoj miselni vzorec in zahteva, da se ga učenci naučijo na pamet. Učenci bi namreč morali sami s svojimi besedami izluščiti bistvo in povezati odnose med besedami. Seveda pa moramo

razumeti, da vsem učenje z miselnimi vzorci ni pri srcu. Zelo priporočljivi miselni vzorci so v obliki pojmovnih mrež ali zemljevidov. Razlika med miselnimi vzorci in pojmovnimi mrežami je, da pojmovne mreže vsebujejo odnose oziroma značilne izraze: obsega, se deli, povzroča... So zahtevnejši, bistveno produktivnejši (Marentič Požarnik, 2003).

2.2.2 Bralne strategije

V šoli je večkrat potrebno prebrati veliko snovi ali si iz knjig narediti izpiske, zato nam pridejo prav veščine hitrega branja, ki so nadgradnja klasičnega branja. Tehnike hitrega branja bi lahko primerjali z vožnjo avtomobila. Ko se naučimo voziti avto, svoje znanje prilagajamo ali izpopolnjujemo na različnih terenih. Tako je tudi z branjem, vsakič ga bolj izpopolnjujemo in izboljšujemo. Ko pa osvojimo tehnike hitrega branja, se izboljšujemo v koncentraciji, hitrejšem povezovanju podatkov (branje in razmišljanje o prebranem) ter urimo spomin (Klepec, 2016).

Učenec pride do lažjih oblik znanja, če pozna nekatere osnovne strategije učenja. Kadar pa je temeljna dejavnost, s pomočjo katere učenec prihaja v procesu učenja do informacij, branje, lahko govorimo tudi o bralnih strategijah. Bralne učne strategije so metode, s katerimi izberemo določene miselne operacije oziroma korake pri branju, da bi dosegli določen učni cilj. Bralne učne strategije delimo glede na tri kriterije:

1. Miselni procesi. Sodelujejo pri učenju; to so kognitivne strategije, kako se učiti učiti.
2. Nameni učenja. Odgovarjanje na vprašanja, kaj želi učenec doseči z učenjem (lokacijska strategija, strategija razumevanja, spominska strategija, organizacijska strategija in strategija ponavljanja).
3. Vsebina informacij. Učenec želi razumeti in si zapomniti vsebino določenih informacij pri branju, to določata strategija določanja bistva ter strategija za izboljšanje besedišča.

Bralne učne strategije delimo na večje skupine tudi glede na to, kdaj v učnem procesu se pojavijo. Te skupine so: strategije pred branjem, strategije med branjem in strategije po branju. Strategije pred branjem pomagajo učencu postaviti določen vidik razmišljanja, s tem se aktivira njegovo predznanje, spozna strukturo besedila, zna določiti namen branja oziroma učenja ter okvirno predvidi dogajanje ali vsebino učnega gradiva. Bralne učne strategije med branjem napeljujejo na mišljenje o prebranem sprotno z branjem, spodbudi se pristop k stiku z besedilom, tako da ga bralec razume ter prilagodi hitrost bralnemu cilju in zahtevnost bralnega gradiva. S strategijami po branju pa poizkušamo ugotoviti stopnjo razumevanja in zapomnitev prebranega besedila. Strategije po branju pomagajo bralcu, da uredi prebrano gradivo tako, da ga bo lahko urejal v skladu s postavljenimi cilji (Jesenek in Potočnik, 2012).

2.2.3 Mnemotehnike

Način, kako izboljšati posameznikovo sposobnost pomnjenja, je mnemotehnika. Ime mnemotehnika izvira iz grškega imena boginje spomina, Mnemozine. Mnemotehnike temeljijo na zvočni podobnosti besed, ustvarjanju logične celote in združevanju. Temeljijo na ritmu in rimah, vizualizaciji ter na uporabi simbolov in asociacij. Palatalizacija je sprememba soglasnikov, ki jim sledijo določeni samoglasniki. Kadar kdo ne bi razumel te besede, bi si jo lahko razbil na koščke in stavek preoblikoval kot *pa lata ni za Lacija*. Nato bi nove besede v stavku povezal z izmišljenim stavkom. V mislih bi si lahko predstavljal Praslovana Lacija, ki tolče po različnih soglasnikih, da spremeni njihovo obliko. Na videz nepovezane pojme si lažje zapomnimo, če jih oblikujemo v zgodbo. V stari Grčiji je bila priljubljena mnemotehnika metoda loci. Govorci in pesniki so si zapomnili zaporedje elementov v epih, govoric ali predstavah tako, da so si predstavljali pomembne dele besedila na opornih točkah ob poti. Nam prilagojena metoda loci predvideva, da si bomo neko množico dejstev, predmetov ali simbolov bolje zapomnili, če jih bomo v mislih razporedili po našem prostoru. Najbolj težavna so predvsem zaporedja števil ali predmetov. Najbolje si jih zapomnimo, če jih povežemo ali združimo. V angleščini obstaja stavek, ki s črkami v besedi pove, koliko bo naslednje število v številu pi. Torej 3,14159265358979 je poved *How I want a drink, alcoholic of course, after the heavy lectures involving quantum mechanics*. Pomagamo si lahko tudi z akronimi. Latinski akronim tum peccet (slo. naj greši). Skriva v sebi devet

začetnic imen grških muz: Talia – komedija in sploh gledališče, Urania – zvezdoslovje, Melpomena – tragedija, filozofija in govorništvo, Polihimnia – svete pesmi, Erato – ljubezensko pesništvo, Klio – zgodovina, Kaliope – epsko pesništvo, filozofija in govorništvo, Euterpe – glasba, Terpsihora – ples in zborna petje. Mnemotehnike ne bodo kar same po sebi izboljšale hitrosti in učinkovitosti pomnjenja. Najbolje bo šlo tistemu, ki bo precej pozornosti namenil izbiri ključnih besed oziroma simbola, številke, podobe, vloge ali igre. Mnemotehnike so koristen pripomoček pri pomnjenju in učenju, vendar najbolj zaležejo tistemu, ki si jih ukroji malo po svoje. Je odvisno od posameznikove osebnosti, starosti in predznanja katera od mnemotehnik bi nekomu najbolj ustrezala (Stajniko, 2009).

2.2.4 Izpiski učne snovi

Dominic (2003) navaja, da je veliko dobrih razlogov za delanje izpiskov:

1. Izpiski delujejo na način kakor filter. Z njimi si lahko pomagamo, da se osredotočimo na tisto, s čimer se ukvarjamo in določimo prednostna področja oziroma teme, hkrati pa zavržemo nepomembno navlako.
2. Z izpiski si lahko omogočamo hiter pregled snovi za ponavljanje in učenje pred preizkusom znanja.
3. Naši izpiski so neponovljiva interpretacija informacij, ki se nam že sami po sebi vtisnejo v naš spomin.
4. Z njimi si pomagamo pri razumevanju snovi.
5. Olajšamo si pregled nad snovjo, z izpiski se obračajo tako na našo domišljijo kakor tudi na čut za logiko in red (Dominic, 2003).

Govorimo, beremo in pišemo predvsem v stavkih, seveda pa si ni potrebno delati tudi izpiskov v odstavkih. Možgani namreč delujejo v predstavah, slikah in smiselnih povezavah. O stavkih niti ne razmišljamo in se jih niti ne spominjamo. Zato je bolje, da si s ključnimi besedami raje zapisujemo. To so besede, ki so jedra ter nosijo le najpomembnejša sporočila, v katerih se zbira le najpomembnejše učno gradivo. Ostale besede, iz katerih smo izluščili ključne, pa ne potrebujemo oziroma so neuporabne. Prednosti ključnih besed v primerjavi z ostalimi zapiski (ustaljenim zapisovanjem):

1. Zapravljam čas za zapisovanje nepomembnega (90 odstotkov izgube časa), kajti besedila vsebujejo le 10 odstotkov ključnih besed, ki so pomembne, da si snov zapomnimo.
2. Čas zapravljamo s ponovnim branjem istih nepotrebnih besed (90 odstotkov izgube časa).
3. Zapravljam čas z iskanjem ključev, saj besede ne izstopajo z nobeno oznako ter so pomešane med druge neprikljne besede.
4. Druge besede ločujejo povezanost med ključnimi besedami. Spomin deluje s pomočjo miselnih zvez. Vsako motenje z neprikljnimi besedami oslabi povezanost.
5. Vmesne besede so časovno ločene od ključnih besed. Ko preberemo eno ključno besedo, preteče nekaj sekund ali minut, preden pridemo do naslednje.
6. Ključne besede so v besedilu oddaljene tudi v prostoru, zato so manjše možnosti, da bi si ustvarili pravilne povezave. Le-te so tem manjše, čim večje so razdalje med besedami.

Ko v nekem gradivu poiščemo ključne besede, smo navajeni, da jih zapišemo linearno. Naši možgani ne sprejemajo informacij samo zaporedno, ampak tudi povezovalno asociativno, hkrati pa sprejete informacije izbirajo in razvrščajo, presojujejo in usklajeno z znanjem sproti shranjujejo v spomin. Pri tem pa se nam porajajo najrazličnejše miselne zveze (Gabrijelčič, 1986).

2.3 Dejavniki učenja

2.3.1 Notranji dejavniki učenja

Med fiziološke dejavnike učenja spadajo: stanje čutil, živčevja, zdravstveno stanje, senzomotorična koordinacija, splošni nivo telesne energije in kondicije, ravnotežje hormonov ... Nekatera stanja pa so začasna (npr. neprespanost), druga pa so dolgotrajnejša (npr. bolehnost, naglušnost). Fiziološki dejavniki lahko vplivajo pozitivno ali negativno. Na sposobnosti učenja lahko vpliva npr. telesna kondicija, kar vpliva pozitivno, živčnost pa vpliva predvsem slabo. Na nekatere, kot sta žeja in lakota,

lahko vplivamo sami, na nekatere, kot je bolezensko stanje pa imamo manj vpliva. Zelo težko je pričakovati maksimalno koncentracijo učenca, če je učenec neprespan. Za popolno koncentracijo je potrebno poskrbeti, da so vsi dejavniki optimalno izpolnjeni (Zule, 2013).

Pri umskih sposobnostih govorimo o razvitosti posameznikovih umskih sposobnostih in razvitosti na posameznih področjih. Posamezniki imajo različno razvite umske sposobnosti na različnih področjih. To so vrste inteligence, ki so pri posameznikih različno razvite. Prav tako ima vsak posameznik različne stile spoznavanja in učenja. Nekateri stvari bolje dojemajo z vidnim zaznavanjem, nekateri so bolj slušno usmerjeni in spet drugi kinestetični tipi. Obstajajo določeni načini učenja, ki so uspešnejši od drugih ampak ravno zaradi različnih načinov spoznavanja lahko rečemo, da obstajajo načini, ki so za posameznika uspešnejši (Zule, 2013).

2.3.2 Zunanji dejavniki učenja

Ti dejavniki izvirajo iz neposrednega okolja. To so npr. učilnice v šoli, kako so opremljene, oblikovane, ter prostor, v katerem se učenci učijo in izvajajo domače delo (Zule, 2013).

Okolje, ki spodbudno deluje na učenje ter pozitivno vpliva na učenčevo znanje, je eden izmed socialnih dejavnikov učenja. Na nivoju družine je odvisno od vzgojnega stila družine, stopnje varnosti, ljubezni v družini in pozitivne spodbude na izobraževanje. V šoli je okolje odvisno predvsem od vzgojno-izobraževalnih ciljev, načina poučevanja, učiteljeve osebnosti in vrstnikov. Širše pa je odvisno tudi od izobraževalne politike, družbe, njenih ciljev in vrednot, ki jih spodbuja. Ti vplivi so vzajemni in potekajo tudi obratno. Učenci namreč vplivajo na dejavnike, npr. na učitelje. Pridni in ubogljivi učenci drugače vplivajo na učitelja kakor nagajivi in poredni učenci (Zule, 2013).

2.4 Načini izobraževanja

Načine učenja delimo na tri različne skupine, ki so se z leti vedno bolj razvijale. Najprej je bil najbolj uporabljen način izobraževanja izobraževanje na šolah, z leti pa so zaradi mnenj staršev glede vzgoje njihovih otrok začeli izvajati možnost izobraževanja doma. Tako so vlogo prevzeli nekateri starši, ki so želeli poučevati svoje otroke sami ali so želeli, da bi otroka poučevali inštruktorji brez obiska šole. Kasneje se je začel razvijati tudi način poučevanja na daljavo, kajti otroci so živeli zelo daleč stran od šole (velikokrat v drugih večjih državah) ali pa je bil razlog za to epidemija kakor prejšnje in letošnje leto (Jamnik, 2018).

2.4.1 Izobraževanje v šolah

V skladu z Ustavo Republike Slovenije je osnovnošolsko izobraževanje obvezno ter se financira iz javnih sredstev. Starši otroke vpišejo v prvi razred pri šestih letih. Šole izvajajo enotni program v obdobju devetih let, zato učenci običajno zaključijo šolanje pri petnajstih letih. Osnovnošolsko izobraževanje izvajajo javne in zasebne šole, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter akreditirane organizacije za izobraževanje odraslih. Šole ustanovljajo občine, javna mreža osnovnih šol pa zagotavlja dostop do izobraževanja vsem prebivalcem Slovenije. Občine zagotavljajo mesta v javnih šolah vsem otrokom, ki prebivajo v okolju določene šole. Starši imajo pravico izbrati za šolanje svojega otroka šolo, ki ni v šolskem okolju, v katerem prebivajo. Ravnatelji so avtonomni pri odločanju o prošnji staršev, pri tem pa morajo upoštevati kapaciteto šole. Dodatno merilo in hkrati edina omejitev avtonomije ravnateljev v zvezi s tem je, ali bi vpis v šolo izven šolskega okoliša vplival na status oziroma organizacijo šole. To pomeni spremembo samostojne šole v podružnico, zaprtje šole ali potrebno po oblikovanju novega oddelka zaradi vpisa učenca iz drugega šolskega okoliša (European Commission, 2019).

V Sloveniji šolski sistem vsebuje tri sklope izobraževanja: primarno, sekundarno in terciarno. Primarno izobraževanje izvajajo javni in zasebni vrtci, osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, glasbene šole ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. Sekundarno izobraževanje izvajajo gimnazije in srednje šole. Deli se na splošno, tehnično poklicno ter srednje strokovno in tehniško izobraževanje. Terciarno izobraževanje pa izvajajo tako javne kot tudi zasebne ustanove. Sestavljeno je iz višješolskega strokovnega izobraževanja in visokošolskega izobraževanja.

Višješolsko strokovno izobraževanje izvajajo višje strokovne šole, visokošolsko izobraževanje pa izvajajo fakultete, akademije in samostojni visokošolski zavodi (Ministrstvo za izobraževanje in šport, 2021).

2.4.2 Izobraževanje na domu

Vsak starš v Sloveniji mora otroka vpisati v šolo, ki je v okolju v katerem prebiva, saj je šola dolžna vpisati otroka le, če prebiva v okolišu šole. Starši pa lahko svojega otroka kasneje prepišejo tudi na drugo šolo, vendar se mora ta šola strinjati. Starši morajo najkasneje do začetka novega šolskega leta šolo obvestiti, da bodo svojega otroka šolali doma. Obvestilo mora biti v pisni obliki ter mora vsebovati naslednje podatke: ime in priimek otroka, kraj, kjer bo izobraževanje potekalo, ime in priimek oseb(e), ki bo(do) otroka poučevala(e). Večina šol pa ima pripravljene obrazce, ki jih starši samo izpolnijo in oddajo. Otroci morajo vsako leto na šoli, kamor so vpisani, opraviti preizkus znanja iz različnih predmetov (Jamnik in De Laat, 2018).

Znanje učencev, ki se izobražujejo doma, oceni izpitna komisija. Če učenec ne uspe opraviti zaključnega izpita, imajo pravico opraviti popravni izpit. Če pa učenec ne uspe opraviti popravnega izpita, naslednje leto nadaljuje z istim razredom na javni ali zasebni osnovni šoli. Spričevalo o izobraževanju doma na koncu leta izda šola. Spričevalo se izda na podlagi enakih zakonskih določb, kakor spričevala za otroke, ki se izobražujejo v šolah.

Starši imajo pravico izobraževati svoje otroke na domu v času njihove šolske obveznosti. V šolskem letu 2019/2020 se je v Sloveniji izobraževalo doma kar 392 učencev iz cele Slovenije, medtem ko se je leta 2013/2014 doma izobraževalo samo 163 učencev (European Commission, 2019).

2.4.3 Izobraževanje na daljavo

Med poučevanjem na daljavo sta učenec in učitelj prostorsko ločena, komunikacijo pa omogočajo različne vrste tehnologij. Učinkovito izobraževanje na daljavo zahteva strukturirano učenje, dobro strukturirane učne enote, specialne didaktične strategije in komunikacijo preko elektronskih ali drugih tehnologij. V širšem pomenu je izobraževanje na daljavo kroven termin, ki zajema več različnih praks. Ne glede na tehnologijo, ki jo uporabljamo za komunikacijo med učenecem in učiteljem, njena uporaba v pedagoški praksi omogoča izboljšanje in inoviranje vzgojno-izobraževalnega procesa z različnimi dejavniki. Ti dejavniki so prostorska in časovna neodvisnost od izpeljave učnega procesa, prožnost in raznolikost komunikacijskih načinov udeležencev vzgojno-izobraževalnega procesa in dostop ter odprtost izobraževalnih virov (Rupnik, in drugi, 2020).

Prednosti šolanja na daljavo so:

- Neodvisnost od prostora in časa učenja. Komunikacija lahko poteka med učiteljem in učenecem na različnih lokacijah, kar pomeni, da ni potrebna fizična prisotnost.
- Prosta izbira časa učenja. Učenec si lahko sam določi čas in hitrost učenja ter ju prilagaja svojim potrebam in obveznostim.
- Prilagodljivo učenje. Prav zaradi te prednosti je učenje na daljavo učinkovito, kajti vsebino učne snovi si lahko vsak posameznik prilagodi. Na podlagi rezultatov učenja in razumevanja, lahko učitelj učenecem ponudi različne načine, s pomočjo katerih bodo lažje prišli do želenega znanja.
- Interaktivno učenje. Le-to povečuje motivacijo in s tem zagotavlja uspeh. Uporaba multimedijskih učnih materialov, slik, video ali avdio posnetkov nam omogoča hitrejšo in lažje učenje in dojetje snovi.
- Nadzor nad rezultati učencev. Vsako transakcijo, ki jo uporabniki opravijo s strežnikom, lahko shranimo na strežniku organizatorke izobraževanja. Shranjene informacije nam omogočajo vpogled o napredku učenca. S tem lahko zaznamo probleme učečih in jim na podlagi tega ponudimo dodatno pomoč.

Slabosti e-izobraževanja so:

- Pomanjkanje izkušenj pri uporabi IKT. Problem se najbolj kaže pri tem, da nekaj učencev ni bilo tako dobro seznanjenih z uporabo spletnih orodij, računalnika, pripomočkov pri učenju. Če imajo učenci težavo in pomanjkanje izkušenj pri IKT, jim kvalificirane osebe omogočajo in nudijo pomoč ter novo znanje za učinkovito uporabo tehnologije.
- Socialna izoliranost. Vsak posameznik je pri šolanju na daljavo socialno izoliran. Učenci so anonimni posamezniki v množici učencev, ki dobivajo učno gradivo na dom. Prav ta izoliranost nekaterim prinaša resnejše probleme. Tisti, ki svojih socialnih potreb ne zadovoljijo zunaj procesa izobraževanja, imajo s tem še dodatne težave.
- Vnaprej pripravljena šolska gradiva. Šolska gradiva so pri šolanju na daljavo vnaprej strukturirana in pripravljena. Učenci so v pasivni vlogi prejemnika informacij. Institucije ŠND omogočajo skupinska srečanja, ki pa so večinoma namenjena pojasnjevanju snovi.
- Diskusijska vprašanja. Pri šolskem gradivu se velikokrat pojavljajo diskusijska vprašanja, vprašanja za razmislek, različne naloge samoocenjevanja. Pogosto učenci kar preskakujejo takšne naloge, tudi tiste, ki naj bi spodbujale kritično razmišljanje in globlji pristop k učenju.
- Samodisciplina učencev. Šolanje na daljavo od učencev zahteva tudi veliko mero dobre organizacije in samodiscipline. Vsak si mora razporediti čas, ki ga bo namenil učenju, predelavi učne snovi, prostemu času ter drugim obveznostim (Janžovnik, 2020).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Raziskovalne hipoteze

Hipoteza 1: Največ učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje najpogosteje uporablja vidni stil učenja med šolanjem na daljavo.

Hipoteza 2: Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje najbolj ustrezajo miselni vzorci in izpiski učne snovi.

Hipoteza 3: Večino učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje motijo/omejujejo notranji dejavniki, kot sta žeja in lakota, ter zunanji dejavniki, kot so hrup in motnje ostalih družinskih članov.

Hipoteza 4: Učenci OŠ Gustava Šiliha Laporje so med šolanjem na daljavo občasno potrebovali pomoč, ki so jo najpogosteje poiskali pri starših.

Hipoteza 5: Večina učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje se je med šolanjem zjutraj pripravila na video pouk in obveznosti opravila v dopoldanskem času po urniku.

Hipoteza 6: Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje je bolj blizu šolanje v šoli kot na daljavo.

3.2 Raziskovalne metode

Najprej sem se dela lotila z zbiranjem in analizo pisnih virov in tako pridobila teoretično osnovo za nadaljnji proces raziskovanja. Uporabila sem nekaj knjižnih virov, veliko teoretičnih osnov pa sem povzela iz spletnih virov, saj je tematika šolanja na daljavo zelo aktualna in praktično vsakodnevno spremenljiva, vendar pa je v knjižnih virih kar zastopana, kajti že pred epidemijo smo poznali to vrsto izobraževanja.

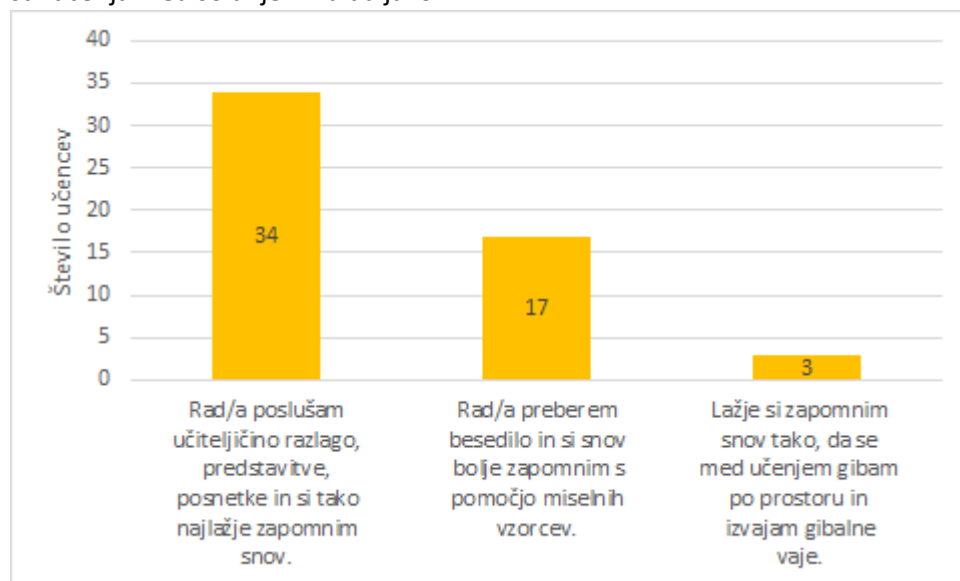
Nato je sledila metoda raziskovalnega intervjuja preko spletne ankete s programom 1ka, ki sem jo pripravila za učenke in učence 5., 6., 7., 8. in 9. razreda OŠ Gustava Šiliha Laporje. Anketa je vsebovala 16 vprašanj, vezanih na mnenja učenk in učencev glede šolanja na daljavo na različnih področjih. Podatke, ki sem jih pridobila, sem prikazala v grafih ter jih analizirala.

3.3 Raziskovalni vzorec

V spletno anketo sem vključila 18 učencev in 36 učenk 5., 6., 7., 8. in 9. razreda OŠ Gustava Šiliha Laporje, skupaj 54. Spletno anketo je rešilo 13 petošolcev, 13 šestošolcev, 7 sedmošolcev, 16 osmošolcev in 5 devetošolcev.

3.4 Rezultati in razprava

3.4.1 Preverjanje hipoteze 1: Največ učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje najpogosteje uporablja vidni stil učenja med šolanjem na daljavo

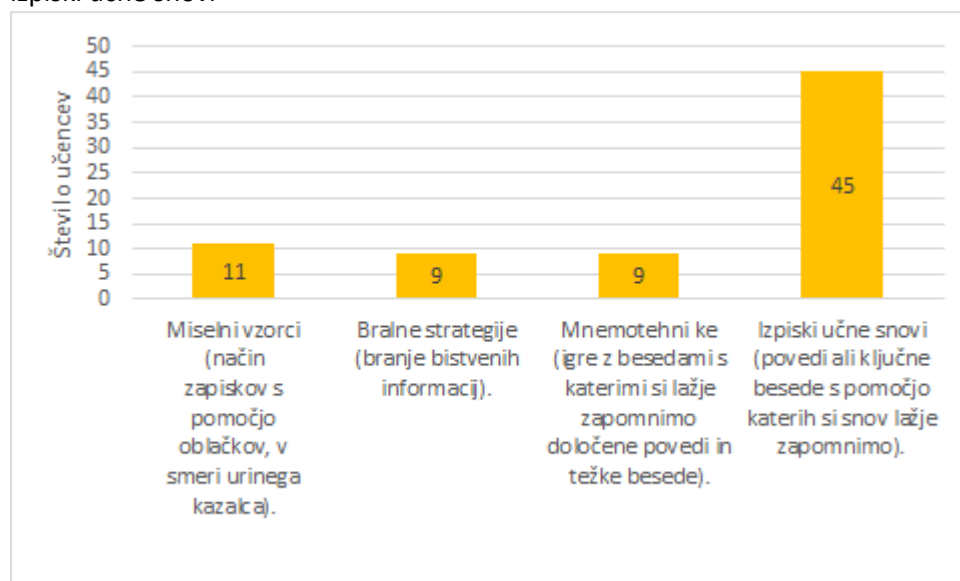

Slika 1: Stili učenja med šolanjem na daljavo

Iz zgornjega grafa je razvidno, da največ učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje najraje poslušajo učiteljičino razlago, predstavitev, posnetke ter si tako snov najlažje zapomni, torej 34 (62 %) učencev. 17 učencev raje bere besedilo in si snov bolje zapomni s pomočjo miselnih vzorcev, kar je 31 % vseh učencev, 3 učenci (5 %) pa si snov najbolje zapomnijo z gibanjem med učenjem ali izvajanjem gibalnih vaj med učenjem.

To hipotezo sem ovrgla, ker največ učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje najpogosteje ne uporablja vidnega stila učenja med šolanjem na daljavo, ampak slušni stil učenja.

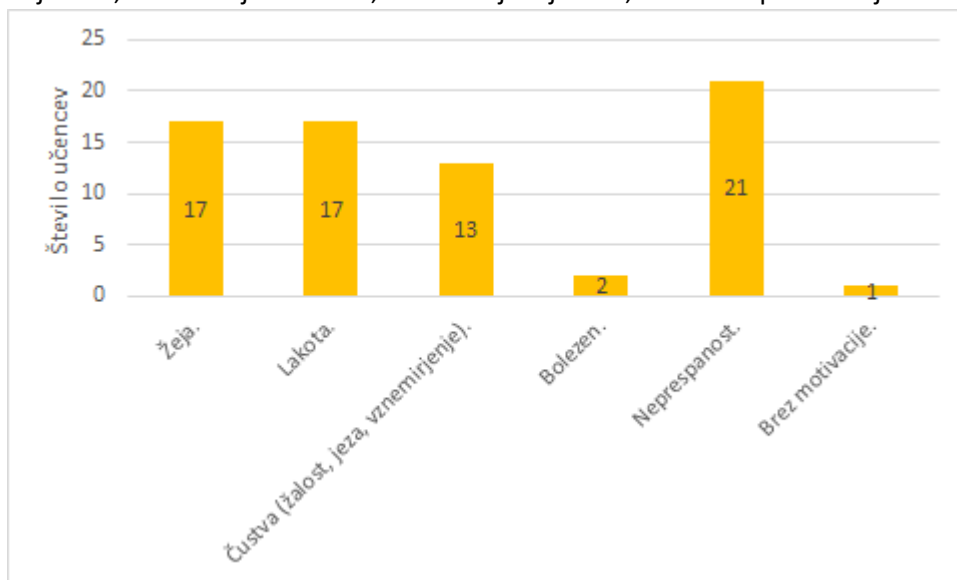
3.4.2 Preverjanje hipoteze 2: Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje najbolj ustrezajo miselni vzorci in izpiski učne snovi

Slika 2: Metode in tehnike učenja, ki so jih uporabljali učenci med šolanjem na daljavo

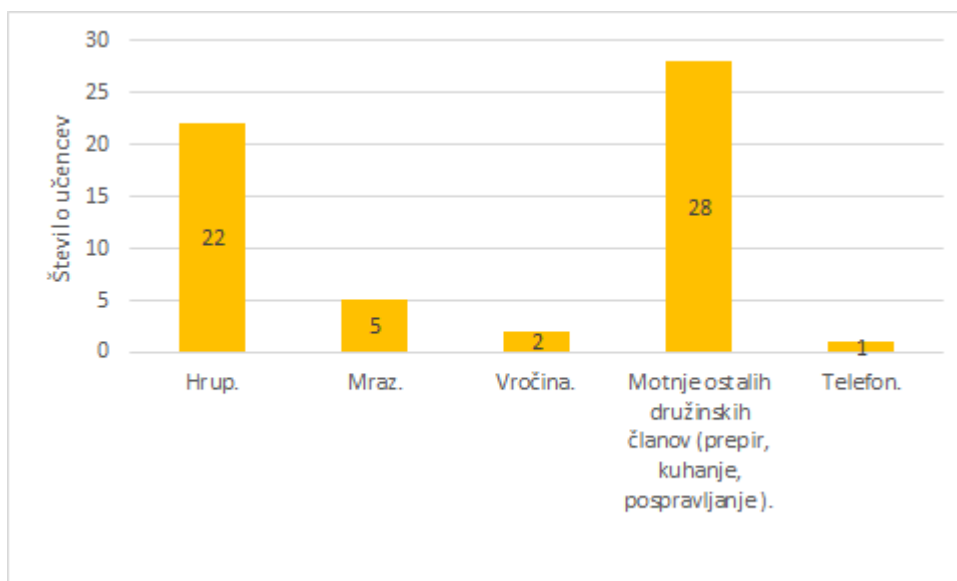
Pri tem vprašanju v spletni anketi, je bilo možno označiti več različnih odgovorov, zato je število vseh odgovorov učencev večje od števila učencev, ki so reševali anketo. To hipotezo v celoti potrjujem, kajti iz grafa je razvidno, da učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje najbolj ustreza učenje z izpiski učne snovi, kar je potrdilo 45 učencev (61 %). Druga najbolj zastopana učna strategija so bili miselni vzorci, izbralo jo je kar 11 učencev (15 %). 9 učencev (12 %) je odgovorilo, da jim najbolj ustreza učenje z bralnimi strategijami in 9 učencev (12 %), da jim najbolj ustreza učenje z mnemotehnikami, kar predstavlja najmanjši delež učencev.

3.4.3 Preverjanje hipoteze 3: Večino učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje motijo/omejujejo notranji dejavniki, kot sta žeja in lakota, ter zunanji dejavniki, kot so hrup in motnje ostalih družinskih članov.

Slika 3: Motnje notranjih dejavnikov v času izobraževanja na daljavo

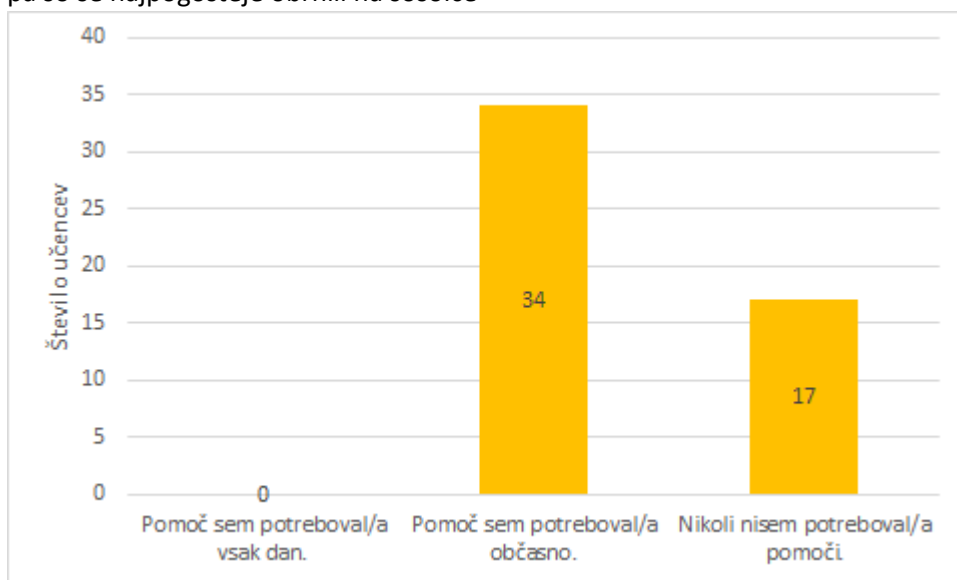
Pri tem vprašanju so imeli učenci možnost izbire večih odgovorov. Večino učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje omejuje notranji dejavnik neprespanost, in sicer kar 21 učencev (29 %). 17 učencev (24 %) je izbralo odgovor, da jih moti notranji dejavnik žeja, in 17 učencev (24 %), da jih moti notranji dejavnik lakota. Čustva so pri učenju ovirala 13 učencev (18 %). Najmanj je učence ovirala bolezen, to sta 2 učenca (3%). En učenec je med druge dejavnike, ki jih ovirajo, umestil pomanjkanje motivacije. Notranja dejavnika žeja in lakota sta na drugem mestu, zato sem to hipotezo ovrgla.

Slika 4: Motnje zunanjih dejavnikov v času izobraževanja na daljavo

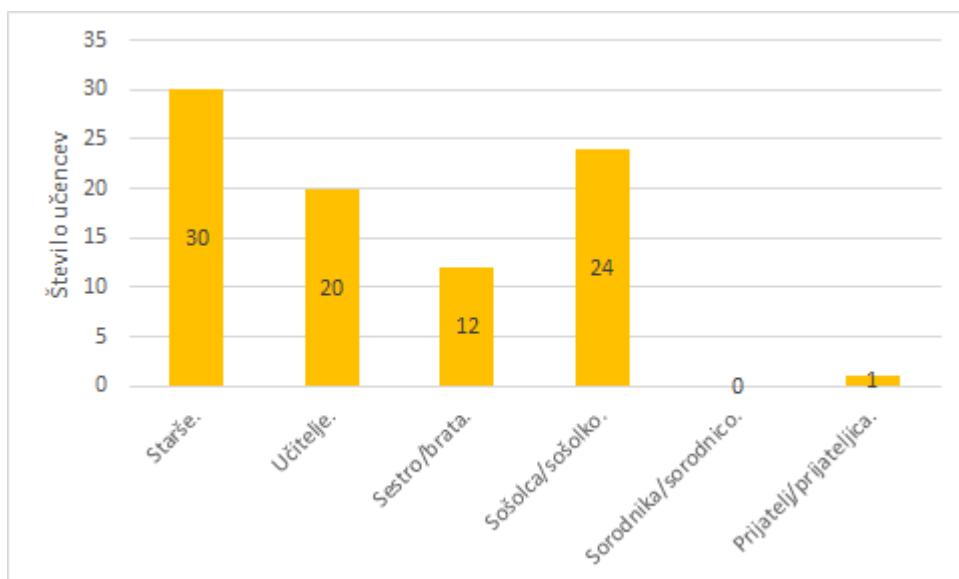
Tudi pri tem vprašanju so imeli učenci možnost izbrati več odgovorov. Pri zunanjih dejavnikih, ki so učence ovirali pri učenju so bile največkrat izbrane motnje ostalih družinskih članov, kar je navedlo 28 učencev (48 %). Drugi najbolj moteč notranji dejavnik po izboru učencev je hrup, ki je oviral 22 učencev (38 %). 5 učencev najbolj ovira mraz, kar je 9 % in 2 vročina, kar je (4 %), samo en učenec (2 %) je med druge možnosti motenj navedel telefon. Drugi del hipoteze potrjujem, kar pomeni, da je hipoteza delno potrjena.

3.4.4 Preverjanje hipoteze 4: Učenci OŠ Gustava Šiliha Laporje so med šolanjem na daljavo občasno potrebovali pomoč, ki so jo največkrat poiskali pri starših, za pomoč pri težjih nalogah pa so se najpogosteje obrnili na sošolce

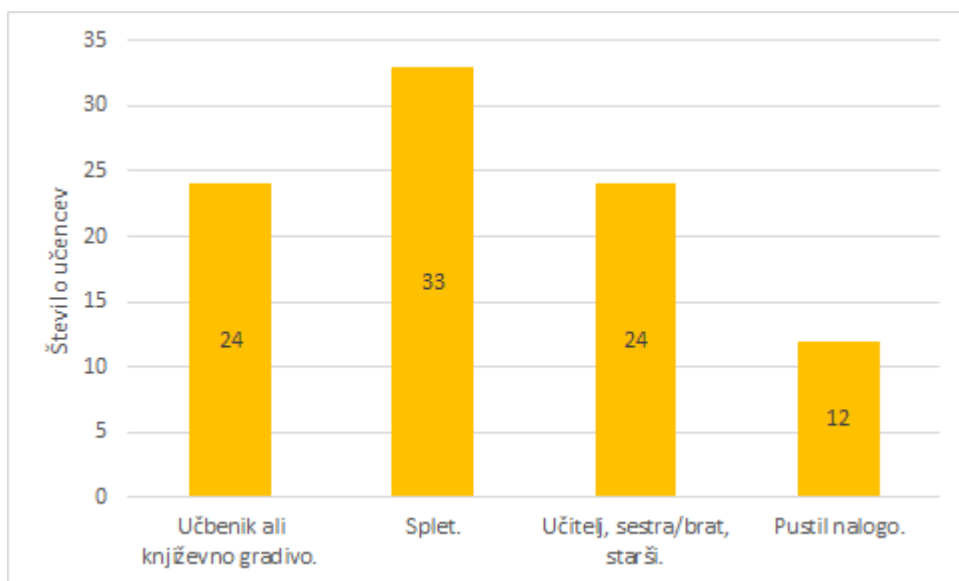
Slika 5: Potreba učencev po pomoči med izobraževanjem na daljavo

Večina učencev je pomoč potrebovala občasno, to je 34 učencev (67 %). 17 učencev (33 %) je odgovorilo, da pri šolanju na daljavo nikoli niso potrebovali pomoči. Prvi del hipoteze sem v celoti potrdila.

Slika 6: Načini pomoči med izobraževanjem na daljavo

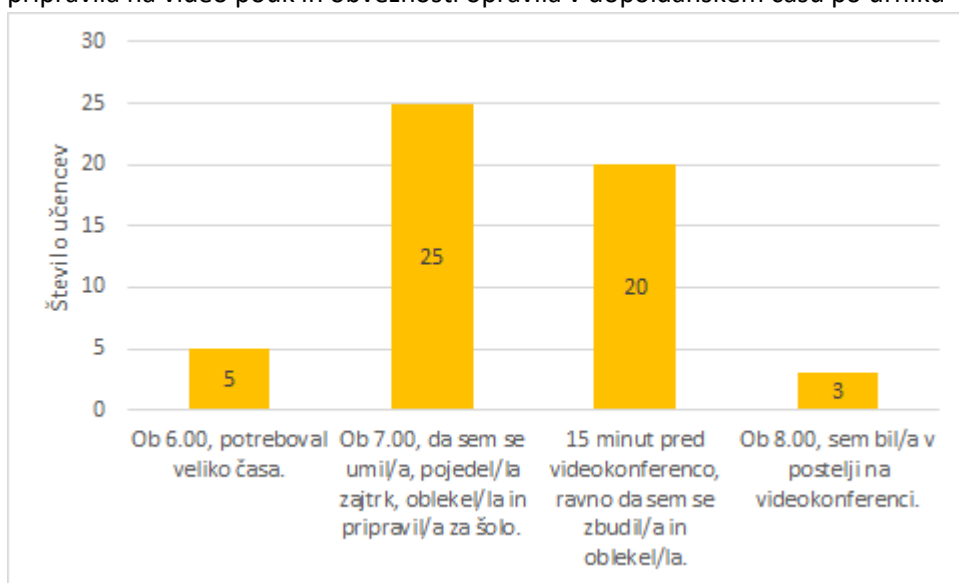
Drugi del hipoteze potrjujem, saj je največ učencev (30 učencev ox. 34 %) poiskalo pomoč pri šolanju na daljavo pri starših. 24 učencev (28 %) je pomoč poiskalo pri sošolcih in sošolkah. 21 učencev (24 %) je najpogosteje poiskalo pomoč pri učiteljicah in učiteljih, pomoč pri sestri ali bratu pa je pogosto poiskalo 12 učencev (14 %). Le en učenec (1 %) je najpogosteje poiskal pomoč pri prijateljici ali prijatelju. Pri tem vprašanju so imeli učenci možnost večih odgovorov.

Slika 7: Načini pomoči pri reševanju težjih nalog

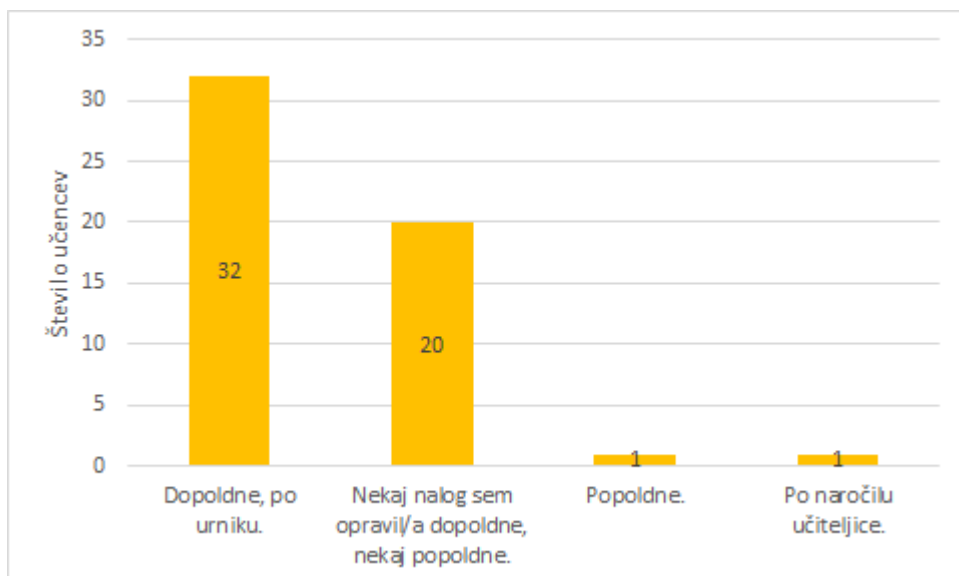
Tudi pri tem vprašanju so učenci imeli možnost izbire večih odgovorov. Zgornji graf prikazuje koliko učencev uporablja kakšno vrsto pomoči za pomoč pri nalogi. Največ učencev, kar 33 (35 %), uporablja splet za pomoč pri zahtevnejši nalogi, 24 učencev (26 %) uporablja učbenik ali knjižno gradivo, 24 učencev (26 %) prosi za pomoč svoje starše, prijatelje, učence ali učitelje in 12 učencev (13 %) nalogo pusti in počaka na razlago učiteljice naslednji dan. Tretji del hipoteze pa sem ovrgla.

3.4.5 Preverjanje hipoteze 5: Večina učencev OŠ Gustava Šiliha Laporje se je med šolanjem zjutraj pripravila na video pouk in obveznosti opravila v dopoldanskem času po urniku

Slika 8: Jutranje navade med izobraževanjem na daljavo

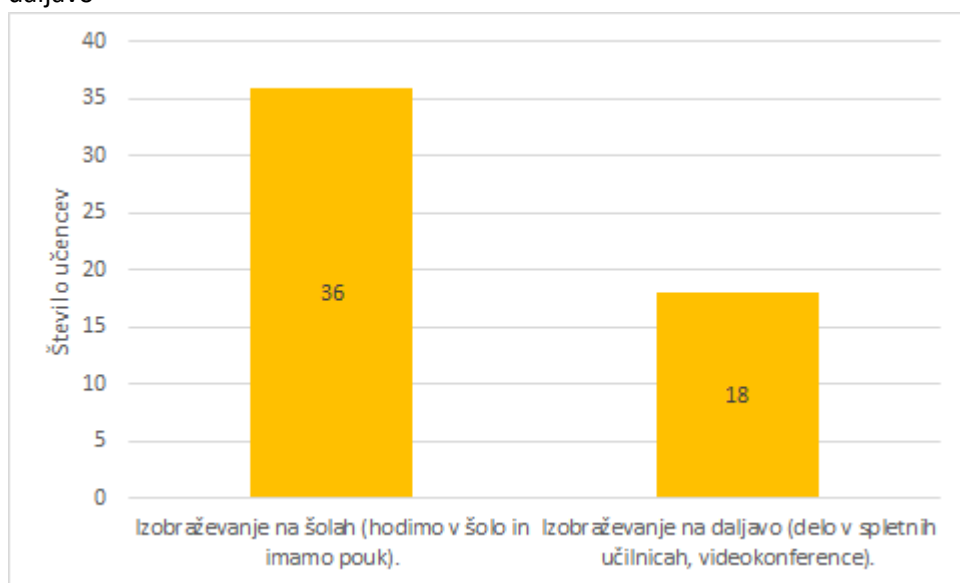
Kakor sem v hipotezi predvidevala, se največ učencev med šolanjem na daljavo pripravi na video pouk zjutraj, kar pomeni, da se zbudijo ob približno 7. uri (kadar imajo prvo videokonferenco ob 8. uri), opravijo vse dolžnosti za osebno higieno in zdravje ter se pripravijo za pouk. Takšnih učencev je bilo 25 med vsemi vprašanimi, kar je 47 %. Zaradi tega podatka lahko prvi del hipoteze popolnoma potrdim. 20 učencev (38 %) se zbudi in pripravi 15 minut pred začetkom prve videokonferencie, da imajo čas, da se zbudijo in oblečejo. Manj učencev se zbudi ob 6. uri, ker potrebujejo precej časa za pripravo na pouk, takšnih učencev je le 5 (9 %). 3 učenci (6 %), se zbudijo ob 8. uri ter so na videokonferenci v postelji.

Slika 9: Opravljanje nalog med izobraževanjem na daljavo

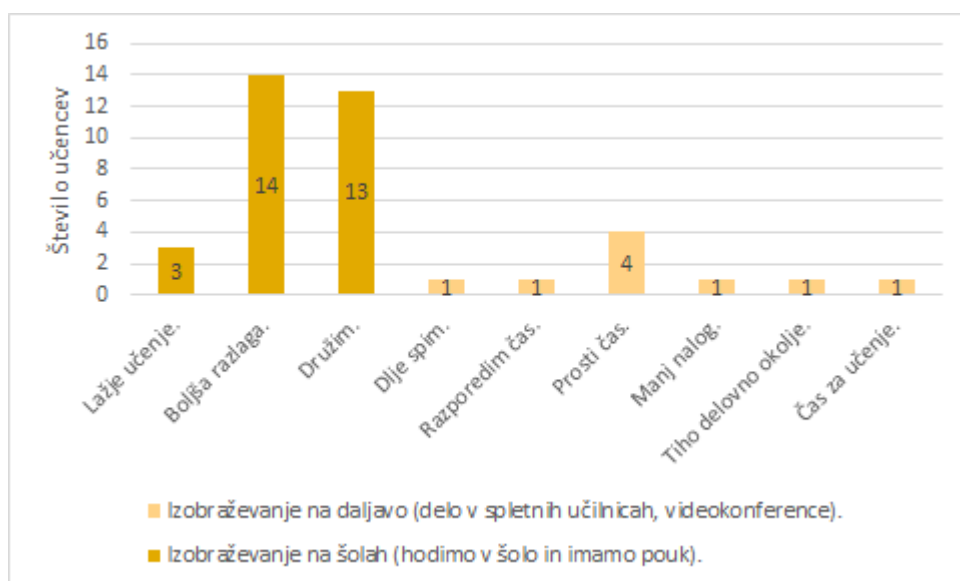
Tudi drugi del hipoteze potrjujem, kajti 32 učencev (59 %) opravi oziroma reši naloge dopoldne po šolskem urniku, 20 učencev (37 %) opravi naloge izmenično, nekaj dopoldne in nekaj popoldne. Le en učenec naloge opravi popoldne (2 %) ter le en učenec (2 %) opravi naloge po naročilu učiteljice.

3.4.6 Preverjanje hipoteze 6: Učencem OŠ Gustava Šiliha Laporje je bolj blizu šolanje v šoli kot na daljavo

Slika 10: Priljubljenost izobraževanja na daljavo

Izobraževanje v šolah je med učenci OŠ Gustava Šiliha najbolj priljubljeno, kar je potrdilo kar 36 učencev (67 %). 18 učencev (33 %) je odgovorilo, da jim je izobraževanje na daljavo ljubše. Šesto hipotezo v celoti potrjujem. Število vseh učencev in odstotkov odgovorov je manjše kot število odgovorov ali odstotkov pri tem vprašanju, kajti vsi tega odgovora niso označili.

Slika 11: Mnenja učencev o izobraževanju na daljavo in izobraževanju v šoli

Najpogostejši razlog, zakaj je učencem ljubše izobraževanje na šolah, je boljša razlaga snovi. S tem se strinja 14 učencev (36 %). 13 učencev (33 %) je navedlo razlog, da jim je všeč, ker se v šoli lahko družijo s prijatelji in sošolci. Le 3 učenci (8 %) so napisali, da raje hodijo v šolo, ker se tam lažje učijo. Največ učencev, to so 4 (10 %), ki jim je bolj všeč šolanje na daljavo, so navedli, da imajo več prostega časa. Enemu učencu (2 %) je boljše šolanje na daljavo, ker lahko dlje spi, en učenec (2 %) trdi, da si lažje razporedi čas, en (2 %) pravi, da ima manj nalog, enemu učencu (2 %) je bolje, ker ima tišje delovno okolje in en učenec (2 %) pravi, da ima več časa za učenje.

4 ZAKLJUČEK

Med raziskovanjem sem prišla do zanimivih ugotovitev in rezultatov. Ovrгла sem prvo hipotezo, saj sem ugotovila, da je večina učencev slušni učni tip, kar pomeni, da si večina učencev snov zapomni z učiteljevo razlago, ob slušnih posnetkih, predavanju ter še ostalimi vrstami slušnega učenja. Predvidevam, da je to eden izmed razlogov, da imajo učenci težave s šolanjem na daljavo. Možno je tudi, da so si učenci posnetke in predstavitve predstavljali tako, da jih poslušajo in gledajo, potem se tu pojavi kombinacija stilov in ne eksplicitno samo slušni stil učenja. Morda bi bilo smiselno prvo vprašanje postaviti na drugačen način.

Rezultati druge hipoteze so mi dali vedeti, da največ učencev najraje dela izpiske učne snovi, kar je zelo zanimivo, saj iz lastnih izkušenj vem, da med učenci običajno ni bilo priljubljeno delanje izpisov učne snovi. Ugotovila sem, da se učenci poslužujejo različnih metod učenja med šolanjem na daljavo in se znajo učiti.

Pri tretji hipotezi sem ugotovila, da so najbolj pogosti moteči notranji dejavniki neprespanost, žejna in lakota, kar sem tudi sama večkrat doživela. Zaradi spremenjenega urnika in drugačnega dela med šolanjem na daljavo predvidevam, da so učenci odhajali v posteljo kasneje, med samim poukom pa si niso vzeli časa za malico, prav tako niso bili pozorni na prisotno žejo. Med pogoste moteče zunanje dejavnike po oceni učencev spadajo motnje ostalih članov družine (kuhanje, prepir, vstopanje) in hrup. Ta ugotovitev me ne preseneča, saj so med šolanjem na daljavo doma ostale cele družine. Otroci so imeli pouk na daljavo, velikokrat so na daljavo službo opravljali tudi starši.

Pri analizi četrte hipoteze sem spoznala, da je večina učencev pomoč potrebovalo občasno. Največ učencev je za pomoč prosilo starše ali sošolke in sošolce. Predvidevam, da so učenci potrebovali pomoč predvsem pri reševanju tehničnih težav. Ko so se učenci znašli pred težjo nalogo, so si pomagali tako, da so odgovore poiskali na spletu, šele nato so za pomoč poiskali drugje, kar kaže na samostojnost učencev, saj se s težavami najprej spopadejo sami in šele nato prosijo nekoga, da jim pomaga.

Pri peti hipotezi sem ugotovila, da je največ učencev odgovorilo, da se na videokonferenco, ki je ob 8. uri, pripravijo že uro pred tem (torej opravijo vso higieno, pozajtrkujejo ter se pripravijo na pouk) in največ učencev nalogo opravi kar v dopoldanskem času po šolskem urniku, kar je zelo spodbudno, saj je med šolanjem na daljavo potrebno ohraniti podoben urnik kot med normalnim šolanjem.

Rezultati šeste hipoteze so mi dali vedeti, da je med učenci najbolj priljubljena vrsta izobraževanja izobraževanje v šolah. Največ učencev je pojasnilo, da zato, ker je boljša razlaga ter da se lahko družijo s sošolci in prijatelji. Največ učencev, ki jim je bolj všeč izobraževanje na daljavo, meni, da imajo tako več prostega časa.

Če povzamem celotno raziskavo, ugotavljam, da so se učenci med šolanjem na daljavo znali učiti na drugačen način. Glede na rezultate sem ugotovila, da se učenci med šolanjem na daljavo spopadajo z mnogimi motečimi dejavniki, ki jih ovirajo pri samem pouku ali učenju. Potrebni je veliko prilagoditev in organizacije, sploh pri večjih družinah. Zaskrbljujoče je, da je še vedno kar nekaj učencev takih, ki se zjutraj ne pripravijo na videokonferenco in pouk spremljajo kar v postelji. Tudi ko pouk poteka od doma je potrebno poskrbeti za zadostno količino spanja, pripravo na pouk in hranilen obrok za energijo in motivacijo čez dan. Poleg tega je potrebno biti pozoren na moteče zunanje in notranje dejavnike, ki jih je mogoče odstraniti. Pred poukom lahko opozorimo svoje družinske člane, da nas ne motijo, lahko odstranimo moteče naprave, ki preusmerijo pozornost drugam, lahko poskrbimo za dovolj svetel in zračen prostor, ter preživimo aktivne odmore, med katerimi počnemo stvari, ki nas sproščajo in poskrbimo za zdravo malico. Ugotovila sem, da je nekaj učencev, ki naloge med šolanjem

na daljavo opravlja v popoldanskem času, kar pomeni, da je delo za šolo razpeto skozi cel dan. Takšni učenci se pogosto znajdejo v stiski in jim celodnevno delo predstavlja odpor do šole. Najboljše je naloge opraviti v času, ki je za to namenjen, tudi ko se izobražujemo v šoli. Spoznala sem, da večina učencev zna poiskati pomoč, še vedno je pa nekaj takih, ki menijo, da pomoči ne potrebujejo, kar se mi zdi zaskrbljujoče. Morda bi bilo smiselno tem učencem ponuditi pomoč večkrat in jih spodbuditi, da pomoč poiščejo. Po drugi strani pa so učenci zelo samostojni pri reševanju težjih nalog, najprej jih poskusijo rešiti sami in šele nato se obrnejo na osebo, ki bi jim lahko pomagala. To kaže na to, da so učenci med šolanjem na daljavo pridobili na samozavesti in samostojnosti. Ugotovila sem tudi, da ima tako izobraževanje v šoli kot izobraževanje na daljavo prednosti in slabosti. Mislim, da imamo vedno manj zadržkov pred izobraževanjem na daljavo in so nas pretekle izkušnje naučile, da se znamo organizirati in izpeljati pouk približno tako kot bi ga, če bi sedeli v šolskih klopih. Seveda pogrešamo svoje prijatelje in sošolce, vendar nas izobraževanje na daljavo ne more več dobiti tako nepripravljene kot smo bili marca 2020.

5 VIRI IN LITERATURA

Dominic, O. (2003). *Skrivnost hitrega in uspešnega učenja*. Ljubljana: Rokus.

European Commission (2019). *Organizacija in struktura sistema vzgoje in izobraževanja*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-77_sl.

Gabrijelčič, M. (1986). *Učimo se – z miselnimi vzorci*. Ljubljana: Tiskarna Ljudske pravice.

Jamnik, S. in De Laat, G. M. (2018). *Šolanje na domu*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s strani <http://solanadomu.weebly.com/o-nas.html>.

Janžovnik, N. (2020). *Socialni vidi e-izobraževanja na daljavo*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=133996&lang=slv>.

Jesenek, L. in Kovač Potočnik, N. (2012). *Bralne učne strategije in bralne navade učencev OŠ Vojnik*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201302095.pdf>.

Klepec, K. (2016). *Tehnike za boljše učenje*. Pridobljeno 7. 1. 2021 s <https://www.gzs.si/Portals/SN-informacije-Pomoc/Vsebine/GG/2016-september/ucenje.pdf>.

Klug, M. (2018). *Zaznavni stili in učne strategije*. Pridobljeno 25. 1. 2021 s <https://www.kopijanova.si/klub-ajda/koristne-in-uporabne-vsebine/ucimo-se/zaznavni-stili-in-ucne-strategije>.

Marentič Požarnik, B. (2003). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

Ministrstvo za izobraževanje in šport (2020). *Slovenski šolski sistem in Slovensko ogrodje kvalifikacij*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s <https://www.gov.si teme/slovenski-solski-sistem-in-slovensko-ogrodje-kvalifikacij/>.

OŠ Velika Polana. (b. d.). *Učni stil*. Pridobljeno 20. 12. 2020 s <http://www.os-velikapolana.si/ucni-stili/>.

Rupnik, T., Preskar, S., Slivar, B., Zupanc Grom, R., Kregar, S....Musek Lešnik, K. (2020). *Analiza izobraževanja na daljavo v času prvega vala epidemije covid-19 v Sloveniji*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s <https://www.zrss.si/digitalnknjiznica/IzobrazevanjeNaDaljavo/>.

Stajnik, A. (2009). *Mnemotehnike*. Pridobljeno 7. 1. 2021 s <https://ventilatorbesed.com/mnemotehnike/>.

Zule, M. (2013). *Dejavniki učinkovitega učenja s poudarkom na motivaciji in učnih navadah*. Pridobljeno 30. 1. 2021 s <https://dk.um.si/Dokument.php?id=59341>.

6 PRILOGE

6.1 Anketni vprašalnik

Kako se učiti v času epidemije?

Pozdravljen/a, sem Klara Loboda, učenka 8. razreda osnovne šole Gustava Šiliha Laporje. Prosila bi te, da rešiš anketo in mi s tem pomagaš pri moji raziskovalni nalogi z naslovom Kako se učiti v času epidemije. Anketa je anonimna. Iskreno se ti zahvaljujem za sodelovanje in pomoč.

Q1 - Spol:

- Ženski
- Moški

Q2 - Kateri razred obiskuješ?

- 5. razred
- 6. razred
- 7. razred
- 8. razred
- 9. razred

Q3 - Kateri stil učenja si med šolanjem na daljavo najpogosteje uporabil/a?

- Rad/a poslušam učiteljičino razlago, predstavitve, posnetke in si tako najlažje zapomnim snov.
- Rad/a preberem besedilo in si snov boljše zapomnim s pomočjo miselnih vzorcev.
- Lažje si zapomnim snov tako, da se med učenjem gibam po prostoru in izvajam gibalne vaje.
- Drugo:

Q4 - Katere metode in tehnike med šolanjem na daljavo so ti pomagale pri učenju?

Možnih je več odgovorov

- Miselni vzorci (način zapiskov s pomočjo oblačkov, v smeri urinega kazalca).
- Bralne strategije (branje bistvenih informacij).
- Mnemotehnike (igre z besedami, s katerimi si lažje zapomnimo določene povedi in težke besede).
- Izpiski učne snovi (povedi ali ključne besede, s pomočjo katerih si snov lažje zapomnimo).
- Drugo:

Q5 - Ali so te med šolanjem na daljavo kdaj ovirali notranji dejavniki (žeja, lakota, čustva, bolezen, neprespanost)?

- Da, vsak dan.
- Včasih.
- Ne, nikoli.

Q6 - Kateri izmed spodaj naštetih notranjih dejavnikov so te ovirali pri šolanju na daljavo?

Možnih je več odgovorov

- Žeja.
- Lakota.
- Čustva (žalost, jeza, vznemirjenje).
- Bolezen.
- Neprespanost.
- Drugo:

Q7 - Ali so te med šolanjem na daljavo kdaj ovirali zunanji dejavniki (hrup, mraz, vročina, motnje ostalih družinskih članov)?

- Da, vsak dan.
- Včasih.
- Ne, nikoli.

Q8 - Kateri izmed spodaj naštetih zunanjih dejavnikov so te ovirali pri šolanju na daljavo?

Možnih je več odgovorov

- Hrup.
- Mraz.
- Vročina.
- Motnje ostalih družinskih članov (prepir, kuhanje, pospravljanje).
- Drugo:

Q9 - Kako pogosto si med šolanjem na daljavo potreboval/a pomoč?

- Pomoč sem potreboval/a vsak dan.
- Pomoč sem potreboval/a občasno.
- Nikoli nisem potreboval/a pomoči.

Q10 - Koga si prosil/a za pomoč med šolanjem na daljavo?

Možnih je več odgovorov

- Starše.
- Učitelje.
- Sestro/brata.
- Sošolca/sošolko.
- Sorodnika/sorodnico.

Drugo:

Q11 - Kako si se lotil/a zahtevnejših nalog med šolanjem na daljavo?

Možnih je več odgovorov.

Pomagal/a sem si z učbenikom ali katerim drugim knjižnim gradivom.

Pomagal/a sem si s spletom.

Za pomoč sem prosil/a učitelja/ico, starše, brata, sestro ...

Nalogo sem pustil/a in počakal/a na razlago naslednji dan.

Drugo:

Q12 - Kdaj imaš več časa za učenje?

Med šolanjem na daljavo.

Ko obiskujemo šolo.

Q13 - Kdaj si se zjutraj najpogosteje zbudil/a med šolanjem na daljavo, če si začel/a prvo uro (ob 8.00) z videokonferenco?

Ob 7.00, da sem se umil/a, pojedel/la zajtrk, oblekel/la in pripravil/a za šolo.

15 minut pred videokonferenco, ravno da sem se zbudil/a in oblekel/la.

Ob 8.00 sem bil/a v postelji na videokonferenci.

Drugo:

Q14 - Kdaj si opravljal/a obveznosti med šolanjem na daljavo?

Dopoldne, po urniku.

Nekaj nalog sem opravil/a dopoldne, nekaj popoldne.

Popoldne.

Drugo:

Q15 - Katera vrsta izobraževanja ti je bolj všeč?

Izobraževanje v šolah (hodimo v šolo in imamo pouk).

Izobraževanje na daljavo (delo v spletnih učilnicah, videokonference).

Q16 - Utemelji svoj odgovor (zakaj ti je všeč izobraževanje v šoli/zakaj ti je všeč izobraževanje na daljavo):

6.2 Priročnik za učenje

ISKANJE POMOČI

Velikokrat se zgodi, da naletimo na težave pri sami tehniki, nalogah ali učenju. Najbližja pomoč so nam naši starši, brati in sestre. Za pomoč lahko prosimo tudi druge sorodnike, učitelja/ico, sošolca/ko ali prijatelja/ico. Ne skrbi, vsako težavo lahko rešimo!

NAČINI UČENJA

Najbolje je, da najdeš svoj način učenja, ki ti najbolj ustreza. Nekaj predlogov s čim si lahko pomagaš:

- izpiski učne snovi (povedi ali ključne besede),
- miselni vzorci (ključne besede v obliki oblačkov),
- bralne strategije (način branja za lažjo zapomnitev),
- mnemotehnik (igre z besedami za lažje pomnjenje).

Klara Loboda, 8.a

KAKO SE UČITI V ČASU EPIDEMIJE?

Priročnik za lažje učenje

KAKO SE LOTITI TEŽJIH NALOG?

Če se znajdeš pred nerešljivo nalogo ne obupaj, ampak poskusi najti rešitev. Pomagaš si lahko s spletom, knjižnim gradivom, se posvetuješ s sošolcem/ko ali vprašaš za pomoč učitelja/ico. Ne boj se prositi za pomoč!

ORGANIZACIJA ŠOLANJA NA DALJAVO

ČAS VSTAJANJA

Najbolje je, da vstaneš pravočasno in se pripraviš na videokonferenco. Tako boš imel več volje in energije za delo. Kadar imaš videokonferenco ob 8. uri, svetujem da vstaneš vsaj pol ure prej, tako boš imel dovolj časa za osebno higieno, zajtrk in pripravo na pouk.

ODMORI IN MOTIVACIJA

Za večjo produktivnost, si je med videokonferencami in delom za šolo potrebno vzeti odmor. Med odmorom poskrbi za gibanje, da boš lažje razmišljal/a, pojaj zdravo malico, poskusi se sprostiti z glasbo ali drugimi dejavnostmi, ki jih rad/a počneš.

UČNI PROSTOR

Učni prostor je bistvenega pomena za kvalitetno učenje. Poskrbi, da bo prostor svetel, odstrani tehnologijo, ki bi te lahko med učenjem motila, poskrbi, da bo prostor dovolj topel in prezračen. Vedno imej pripravljeno steklenico ali kozarec z vodo. Opozori svoje družinske člane, da ne vstopajo v sobo med učenje.

RAZPOREJANJE NALOG

Med izobraževanjem na daljavo je najbolje delo opraviti v času, ki je namenjen pouku in opravljanju nalog. Poskusi se izogniti prestavljanju obveznosti na popoldanski čas, razen, če je to nujno potrebno. Po opravljenih obveznostih si privošči čas za sprostitvene dejavnosti. Ne pozabi na gibanje.